

- забезпечити цілісну систему економічних, правових та організаційних засад продажу державного майна на основі стабільного законодавства з питань власності, підприємництва, конкуренції, інвестиційної діяльності та корпоративного управління;

- спрямувати роботу органів державного управління на дієвий контроль за акціонерними товариствами, які працюють неефективно, застосовувати при необхідності механізм реструктуризації таких підприємств;

- запровадити стимулюючий механізм довгострокового і середньострокового кредитування недержавних підприємств, особливо у виробничому секторі економіки.

Таким чином, процеси реформування відносин власності є достатньо складними і багатоаспектними, що вимагає, з одного боку, більш детального дослідження тенденцій в еволюції відносин власності в контексті сучасного соціально-економічного розвитку з врахуванням специфічних інтересів суб'єктів ринкових відносин, а з іншого – необхідність впровадження дієвих механізмів державного регулювання ринкових перетворень як стосовно формування недержавного, так і реформування державного сектора національної економіки, зокрема оптимального поєднання приватизації і націоналі-

зації, застосування різних режимів і схем управління та використання об'єктів власності (контракт на управління, оренду) із впровадженням державного підприємництва; відпрацювання механізмів банкрутства та відновлення платоспроможності у поєднанні з приватизацією. Лише за цих умов може бути забезпечене подальше нарощування позитивних зрушень в економіці України та її сталий розвиток, а також створено відповідні умови для ефективної підприємницької діяльності.

Список використаної літератури. 1. Геєць В.М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку. – К., 2009. – 235 с. 2. Жаліло Я.А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави: монографія. – К.: НІСД, 2009. – 336 с. 3. Загальна концепція роздержавлення власності на Україні // Голос України. – 5 жовтня 1991. – С. 6. 4. Залевська-Шисак А.Д. Роль державної власності на етапі реформування економіки України // Вісник КНУ імені Тараса Шевченка серія "Економіка". – 2011. – №128. – С. 49-50. 5. Кемпбелл Р. Маконелл, Стенлі Л. Брю. Аналітична економія. Принципи, проблеми і політика. Мікроекономіка. – Л.: "Просвіта", 1999. 6. Стігліц Дж. Куди ведуть реформи? (К десятиліттю початку переходних процесів). // Вопросы экономики. – 1999. – № 7. – С. 23. 7. Стігліц Дж. Економіка державного сектора. – К.: Основи, 1998. – 854 с. 8. Хелпман Е. Загадка економічного росту / пер. с англ. А. Калинина под ред. М. Ханаєвой, Е. Синельниковой. – М.: Ин-т Гайдара, 2001. – 240 с.

Надійшла до редколегії 28.01.13

УДК 341.332 (477)

Л. Кириленко, канд. екон. наук, доц. (КНУ імені Тараса Шевченка),
О. Євтушевська, канд. екон. наук, асист. (КНУ імені Тараса Шевченка)

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Аналізуються основні тенденції функціонування інформаційно-економічного середовища та розкриваються напрями розвитку сучасної інноваційно-інвестиційної моделі підприємництва в Україні. Висвітлюються основні шляхи впровадження інновацій у вітчизняне виробництво.

Ключові слова: інноваційне підприємництво, інноваційні технології, аграрні інновації, науково-дослідні розробки.

Анализируются основные тенденции развития информационно-экономической среды и раскрываются основные пути развития современной инновационно-инвестиционной модели предпринимательства в Украине. Освещаются основные пути внедрения инноваций в отечественное производство.

Ключевые слова: инновационное предпринимательство, инновационные технологии, аграрные инновации, научно-исследовательские разработки.

Main tendencies of information-economic sphere development are analyzing. Ways of development of the modern innovation-investment enterprise model in Ukraine are opening. The main ways of innovations implementation in domestic production are lightening.

Keywords: innovation enterprise, innovation technologies, agrarian innovations, scientific developments.

Перехід до інформаційного суспільства, що базується на інформаційно-інтелектуальних технологіях, коли інформація і знання стають основним ресурсом, потребують від науки та освіти постійного розвитку, швидкого реагування на виклики часу, динамічних зв'язків між наукою, освітою та економікою, необхідність розробки цілісної концепції модернізації науки, освіти і становлення економіки на нових технологічних укладах. Взаємопов'язані перетворення мають забезпечити комплексну перебудову науки на основі конкретних заходів щодо її організації, функціонування, підвищення ефективності. Для цього необхідно, насамперед, розробити нову національну наукову політику, визначити пріоритетні напрями, етапи й основні принципи розвитку.

Проблемі інформації, інформатизації та інформаційній революції як економічним категоріям приділено значну увагу в економічній літературі як у зарубіжній, так і вітчизняній. До видатних вчених в даній галузі науки відносяться роботи Дж. Бодріяра, З. Бжезинського, Р. Вайбера, М. Кастельса, Ф. Махлупа, Б.Санто, Е. Тоффлера та інших. Теоретичні підходи до розв'язання проблеми формування інноваційно-інвестиційної системи та розвитку інноваційних підприємств України викладені у працях М.Герасимчука, В.Гейця, Б. Кваснюка, Т.Нагачевської, В.Осецького, А.Сухорукова, М.Шарко

та інших. Однак, процеси трансформації суспільства усе з більшою гостротою вимагають дослідження проблем формування національної інноваційно-інвестиційної моделі підприємництва як найважливішого фактора забезпечення економічного зростання в країні.

Метою статті є розкриття змісту тенденцій розвитку інформаційно-економічного середовища та аналіз шляхів формування інноваційно-інвестиційної моделі підприємництва на основі виділення пріоритетів його розвитку в сучасних умовах.

Необхідно більш глибоко дослідити основні напрями впровадження інноваційних досягнень у вітчизняну економіку за умов незначних обсягів інвестування інноваційної діяльності, небажання підприємств впроваджувати досягнення вітчизняних винахідників у виробництво, недостатньої державної підтримки інноваційної галузі. Варто зосередити увагу на тих напрямках розвитку інновацій, які не потребують значного фінансування та характеризуються порівняно визначеністю результатів.

При написанні статті використовувались праці вітчизняних та зарубіжних науковців, застосовувались наступні наукові методи дослідження: метод абстрагування, аналіз та синтез, метод детермінізму, а також порівняльний та статистичний аналіз. Емпіричною базою дослідження є статистичні дані Державного комітету статистики Укра-

їни, а також досвід авторів статті, здобутий в процесі спілкування з різними суб'єктами господарювання, при викладанні навчальних курсів та спостереженні за розвитком інноваційної діяльності в Україні.

Більшість економістів Західної Європи вважає, що економічне зростання можливе завдяки впровадженню в економіку нових ідей і розвитку нових технологій. Принципово новим є те, що в економіку стали включати не тільки технології, а й весь механізм виробництва знань, тобто економіка знань – це не тільки економіка виробництва. Це і університети, і фундаментальна, і прикладна наука, і система комунікацій, і патентна система, це також дослідження і розробки, – це величезний взаємопов'язаний, комплементарний комплекс.

Важливою проблемою науково-технічного розвитку суспільства є процес отримання, накопичення і ефективного використання знань та інформації. Перехід від технологій обробки інформації до технологій перетворення цієї інформації в систему знань можливий тільки на основі глибокого пізнання сутності інформаційного феномена та інформаційно-інтелектуальних технологій. Саме цим і визначається напрям розвитку інтеграції інформаційного забезпечення як засобу переходу від матеріальних носіїв (баз даних, баз знань, автоматизованих технологій) до технологій інтелектуального виробництва.

Вкрай необхідним є швидке впровадження технологічних інновацій. В першу чергу в енергетиці. Прориви у дослідженні чистої енергетики переростуть у робочі місця в галузі чистої енергетики, якщо підприємства знатимуть, що існує ринок збуту для їхньої продукції.

Далі – надшвидкісні залізниці, бездротовий зв'язок, Інтернет для переважної більшості населення. Всі ці інвестиції – в інновації, в освіту та в інфраструктуру – зроблять країну кращим місцем для бізнесу та створення робочих місць, врешті-решт для життя. Плюс – максимальна економічна свобода та зведення до мінімуму державного регулювання бізнесу.

Перспективними напрямками науково-технічних розробок в Україні визначено:

- розвиток технологій в аерокосмічній галузі, судно-, літако-, автомобілебудуванні;
- робототехніку;
- дослідження космосу, астрономію, астрофізику;
- радіоелектроніку; нанотехніку, наноелектроніку;
- нові інформаційні технології;
- біотехнології у сільському господарстві; виробництво добрив та засобів захисту рослин;
- біоінженерію та генетику;
- виробництво медичних препаратів;
- розробку енергетичного обладнання та енергозберігаючих технологій;
- виробництво хімічних каталізаторів, анілінофарбової продукції, впровадження технологій глибокої переробки нафти;
- технології зрідження вугілля.

Наведений перелік в цілому відповідає сучасним світовим тенденціям у розвитку інновацій. У світовій практиці найбільш важливі пріоритети науково-технічного розвитку усе більше пов'язуються не з грандіозними, дорогими проектами проривного, демонстраційного характеру, а з довгостроковою кропіткою роботою по зміцненню всіх ланок національних інноваційних систем – в економіці й інформаційній сфері, в освіті й охороні здоров'я, в охороні середовища й вивченні космосу. Саме ці елементи в сукупності формують життєздатну систему науково-технічного розвитку, гарантують плавне входження лідерів розвинутого світу в третє тисячоріччя. Разом з тим сутнісною характеристикою НІС

України в аспекті напрямків НДДКР є той факт, що в більшості з них вітчизняна наука йде наздоганяючим шляхом, вдаючись до стратегії захоплення окремих ніш у вже розроблених наукових галузях та поступового освоєння технологічного потенціалу технологічних лідерів.

Важливо створити економічні стимули та інституційний режим, що заохочують до ефективного використання національних і глобальних знань в усіх секторах економіки. Необхідна ефективна інноваційна система, що об'єднує в єдиний комплекс економіку, науку, академічні та дослідницькі центри та інфраструктура, яка поєднує елементи інноваційної системи між собою та із зовнішнім середовищем. Непересічна роль держави як ініціатора та координатора процесів розбудови економіки на основі нових знань.

Визначивши основні тенденції розвитку інформаційно-економічного середовища, можна дати характеристику розвитку сучасного підприємництва в ньому. Відомо, що головним атрибутом ринкової економіки виступає підприємництво. В економічній літературі розрізняють дві моделі підприємництва: класичну та інноваційну.

Інноваційна підприємницька діяльність – це особливий процес організації господарювання, який заснований на постійному пошуку нових можливостей покращання техніко-технологічних факторів виробництва. Вона пов'язана з готовністю підприємницької структури (фізичної або юридичної особи) брати на себе весь ризик по здійсненню нового проекту або покращанню існуючого, а також виникаючу при цьому фінансову, моральну і соціальну відповідальність.

Необхідність організації інноваційної підприємницької діяльності обумовлена: потребами підвищення техніко-технологічного рівня виробництва; збільшенням затрат і погіршенням економічних показників підприємств; швидким моральним старінням техніки і технологій; визначаючою роллю науки і підвищення ефективності розробки і впровадження нової техніки; важливістю і економічною доцільністю посилення інтенсивних факторів розвитку виробництва на основі використання досягнень науково-технічного прогресу у всіх сферах економічної діяльності; потребами істотного скорочення строків створення і освоєння нової техніки; важливістю розвитку масової творчості винахідників і раціоналізаторів та використання їх пропозицій.

На практиці виділяють три основних види інноваційної підприємницької діяльності: інноваційна діяльність в сфері техніко-технологічного забезпечення виробництва; інноваційна діяльність в сфері збільшення виробництва, підвищення якості і здешевлення продукції; інноваційна діяльність в сфері соціальної політики.

Важливо дотримуватись основних принципів, на основі яких розвивається економіка країн "золотого мільярду". Перший – переважно внутрішнє споживання. Країни "золотого мільярду" від 60 до 80 відсотків продукції продають на внутрішньому ринку. Лише 20 років тому Україна мала таку пропорцію. Ми виплавили 55 мільйонів тон сталі і всю її споживали в Україні. Робили 55 тисяч тракторів ХТЗ і 40 тисяч споживали самі, виробляли 120 тисяч тракторних двигунів і 90 тисяч споживали в Україні. А перед кризою ми виплавили 40 мільйонів тон сталі і лише 6 продали в Україні.

Другий принцип – індустріалізація. Слід відбудувати самодостатню економіку із збалансованою галузевою пірамідою: АПК – добувна – переробка – машинобудування – хай-тек. Для України 2013 року це означає найперше врятувати агонізуючі металургію та хімію і відбудувати машинобудування.

І, нарешті, третій принцип – корпоратизація. Могутність сучасної країни – в її корпораціях. Поки вони ще є.

Україна має велике майбутнє. Вибори свідчать, що ми наблизилися до нього впритул.

Акціонерні компанії – провідна організаційно-економічна форма господарювання в Україні. Переважна більшість створюваних в країні товарів та послуг є результатом діяльності акціонерних товариств. Згідно даних Державного комітету статистики України найбільш поширеною акціонерною формою господарювання є у переробній промисловості, сільському господарстві та торгівлі [4]. Перелічені галузі економіки на сьогодні вважаються найбільш прибутковими.

Досліджуючи особливості інноваційної діяльності вітчизняних акціонерних компаній, можна виявити окремі тенденції даного процесу, зокрема:

- здійснення інноваційної діяльності є швидше винятком, а не закономірністю функціонування корпоративного сектора в Україні;

- ризики від впровадження інновацій у виробництво перевищують потенційні вигоди від їх реалізації;

- вітчизняні акціонерні компанії не проводять чітко визначеної інноваційної політики;

- мажоритарні акціонери, як правило, не хочуть ризикувати майбутніми прибутками заради втілення інноваційних розробок;

- міноритарії, здебільшого, не зацікавлені у впровадженні інноваційних методів виробництва, оскільки їх основним інтересом є отримання поточних дивідендів.

Багато хто вважає, що для акціонерних компаній здійснення інноваційної діяльності є природним процесом. Дійсно, на початку історії свого розвитку корпорації займалися впровадженням масштабних, інноваційних на той час проєктів, які були не під силу приватним капіталовласникам. Американські корпорації на початку ХХ-го століття здійснювали прориви в економіці, формуючи цілком нові галузі господарювання та впроваджуючи революційні методи управління. Проте такий потяг акціонерних компаній до інноваційної діяльності радше можна пояснити впливом вищого керівництва та менеджерів цих товариств. Акціонери, здебільшого, чинили усвідомлений чи неусвідомлений опір нововведенням, оскільки вони, на їх думку, загрожували стабільності розвитку компаній.

Як зазначалося вище, акціонерні компанії України зосереджені у стратегічно важливих галузях економіки. Такі сфери господарювання як переробна промисловість, сільське господарство та торгівля є досить консервативними та функціонують на основі усталених виробничих алгоритмів, проте можливості для впровадження інновацій у ці галузі все ж таки існують. Зокрема, вітчизняне сільське господарство надає немало можливостей для реалізації інновацій. В Україні діє ряд компаній, які займаються інноваційними аграрними розробками, а саме втіленням селекційних досягнень, вирощуванням генетично модифікованої продукції, використанню нових видів органічних добрив та кормів для відгодівлі худоби. Як приклад можна навести аграрні компанії "Агро-Союз" та "Нібулон", які використовують біостимулятори росту рослин при вирощуванні врожаїв [3, Данилець, 2012]. Результатом використання таких біостимуляторів стає підвищення врожайності та зменшення рівня захворювань сільськогосподарських рослин.

Деякі види аграрних інновацій можна назвати порівняно дешевими та нескладними у застосуванні. Найпростішими аграрними інноваціями є сучасні селекційні розробки, під якими розуміють вирощування нових видів сільськогосподарських культур та свійських тварин на основі схрещування вже існуючих видів. Селекція як наука почала розвиватися в Україні ще в другій половині ХІХ-го століття, на сьогодні в нашій державі є високо-

кваліфіковані селекціонери, діяльність яких може бути корисною для агропромислових компаній.

Складнішою є ситуація з впровадженням інновацій у промислових акціонерних товариствах. Багато компаній у цій сфері працюють на основі застарілого обладнання та нераціонального використання ресурсів. Частково це можна пояснити наступними чинниками: відсутністю належного рівня управління компаніями, нестабільністю внутрішнього ринку, орієнтованістю на експорт сировини, а не готової продукції. Окремі тенденції процесу впровадження інновацій у промисловість можна побачити з наступних даних [4]: у 2008 році було впроваджено 1647 технологічних процесів, при цьому питома вага реалізації інноваційної продукції складала 5,9 %, у 2009 – 2010 роках кількість технологічних процесів зросла і становила 1893 і 2043, у 2011 році цей показник складав 2510 процесів. Питома вага реалізації інноваційної продукції в обсязі промисловості складала 3,8 %.

З наведених даних видно, що кількість технологічних процесів, впроваджених у виробництво, збільшилась, проте вага інноваційної продукції в обсязі промисловості суттєво знизилась. Низький рівень втілення технологічних процесів у 2008 році можна пояснити економічною кризою та частково зупинкою промислового виробництва в той період. Відповідно, тенденція до зростання їх кількості є цілком природною. Зменшення інноваційної продукції в промисловості може бути пояснено вичерпанням матеріального та наукового потенціалу в деяких сферах економіки, які традиційно пов'язують з втіленням інноваційних розробок, зокрема космічної, авіаційної, суднобудівної галузей. Перелічені галузі вимагають дуже значних капіталовкладень, тому про швидке їх відновлення думати зарано. Проте інноваційні впровадження не завжди є високозатратними, вони можуть втілюватись у нових ідеях, які не потребують особливих витрат. Наприклад, для підвищення родючості ґрунтів у кінці 30-х років ХХ століття в США почали штучно розводити безхребетних ґрунтових тварин (червів), які створювали біогумус та допомагали підвищити рівень врожайності. Виявлення здатності деяких птахів знищувати колорадського жука та інших шкідників призвело до появи фермерських господарств, де розводять фазанів, цесарок та сірих куріпок, які не потребують особливо складного догляду. Використання цих птахів дозволило зменшити застосування хімічних засобів, знизити витрати часу та зусиль для ручного знищення колорадського жука.

Актуальними та сприятливими для втілення інновацій є такі напрями господарювання: використання вторинної рослинної сировини для виробництва біопалива, застосування нових видів органічних добрив, вивчення природних властивостей живих організмів, які можна використати для розвитку вітчизняного сільського господарства. Протягом всієї історії свого розвитку людство помічало певні закономірності у функціонуванні екосистем. Наприклад, наші предки знали про те, які плоди дерева треба садити разом, які рослини є природною перешкодою для появи шкідників, які матеріали можна використовувати для дезінфекції тощо. Для вітчизняних науковців дослідження впливу біологічних засобів на розвиток агропромислового комплексу може стати дуже перспективним. Здійснення таких досліджень тим більше потрібне тому, що на сьогодні в Україні існують проблеми виснаження родючих ґрунтів та активного використання хімічних засобів для підвищення врожайності. Інтенсивний розвиток агрономії може відкрити шлях для втілення аграрних інновацій у вітчизняне сільське господарство.

В цілому, вітчизняні акціонерні компанії можна вважати досить сприятливим середовищем для комерціалізації інноваційних досягнень. Перед корпоративним сектором України не стоїть завдання впроваджувати масштабні інноваційні програми та проводити фундаментальні дослідження. З цими завданнями можуть впоратися технологічні парки, науково-дослідні інститути, а інколи і одноосібні винахідники. Головною метою акціонерних товариств в інноваційній сфері має стати фінансова та організаційна підтримка перспективних вітчизняних розробок.

Практика виробничої підприємницької діяльності у будь-якій формі включає в себе елементи інноваційного процесу. В сучасних умовах підвищується значення інноваційного підприємництва як процесу створення та комерційного використання техніко-технологічних нововведень. Для збереження економічного зростання за допомогою інноваційного підприємництва необхідно перейти від "інсайдерської" економіки, яку формують великі фінансово-промислові групи, до відкритої економіки, що характеризується верховенством права, законністю і прозорістю.

Список використаної літератури. 1. Буздуган Ю., Скоморощенко О. Ідентичність та могутність. Що буде після Партії регіонів? // Українська правда, 12 листопада 2012 (Електронний ресурс) <http://www.pravda.com.ua/articles/2012/11/12/6977195/> 2. Геєць В.М., Александрова В.П., Барановський О.І., Близнюк В.В. Богдан І.В. Економіка України: підсумки пере-

творень та перспективи зростання / Інститут економічного прогнозування НАН України / В.М. Геєць (ред.). – К.: Форт, 2000. – 422 с. 3. Данилець Р., Галішевський Р. Застосування біостимуляторів при вирощуванні зернових культур [Електронний ресурс] : [сайт] / Р. Данилець, Р. Галішевський. – Електрон. дані. – К.: Застосування біостимуляторів при вирощуванні зернових культур, 2012. – Режим доступу: www.pdaa.edu.ua (08.11.2012). – Назва з екрана. 4. Державна установа "Державний комітет статистики України" [Електронний ресурс] : [сайт] / Держ. комітет статистики України. – Електрон. дані. – К.: Держ. комітет статистики України 2012. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (08.11.2012). – Назва з екрана. 5. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура: Пер с англ. под науч. ред. О.И.Шкаратана / М.Кастельс. – М.: ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с. 6. Нагачевська Т.В. Сучасні тенденції управління інноваціями в міжнародній економіці // Вісник. Економіка. Вип. 43 – К.: ВЦ "Київський університет", 2000. – С. 6-10. 7. Осецький В.Л. Інвестиції та інновації: проблеми теорії і практики. Монографія. – К.: ІАЕ УААН. – 412 с. 8. Реформування економіки України: стан та перспективи [Текст] : зб. матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф. (25-26 листопада 2010 р.) / [голова редкол. О.О. Єранкін]. – К.: МІБО КНЕУ, 2010. – 316 с. 9. Санто Б. Інновації як средство економічного розвитку: Пер. с венг. / Общ.ред. и вступ. ст. Б.В. Сазонова. – М.: Прогресс, 1990. – 296 с. 10. Сухоруков А.І. Проблеми інноваційної безпеки України // Стратегічна панорама. – 2002. – № 2. – С.75-81. 11. Сюмар В. Про що мав би говорити Янукович, але говорив Обама // Українська правда. Електронний ресурс: <http://www.pravda.com.ua/articles/2011/02/28/5968610/> 12. Федюлова Л., Пашута М. Розвиток національної інноваційної системи України // Економіка України. – 2005. – №4. – С.35-47. 13. Чухно А.А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України / А.А. Чухно. – К.: Логос, 2003. – 631 с. 14. Шарко М. Модель формування національної інноваційної системи України // Економіка України. – 2005. – № 8. – С. 25-30.

Надійшла до редколегії 28.01.13

УДК 334.012.64

О. Богуславський, канд. екон. наук, доц. (КНУ імені Тараса Шевченка),
Н. Ігнатович, канд. екон. наук, доц. (КНУ імені Тараса Шевченка)

МОРАЛЬНО-ЦІННІСНІ АСПЕКТИ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

У статті розглядаються роль і значення морально-ціннісних аспектів у сучасних економічних дослідженнях. Обґрунтовуються необхідність та напрями дослідження підприємництва у морально-етичній парадигмі.

Ключові слова: підприємництво, економічні дослідження, морально-ціннісні аспекти економічних досліджень, напрями дослідження підприємництва.

В статье рассматривается роль и значение морально-ценностных аспектов в современных экономических исследованиях. Обосновывается необходимость и направления исследования предпринимательства в морально-этической парадигме.

Ключевые слова: предпринимательство, экономические исследования, морально-ценностные аспекты экономических исследований, направления исследования предпринимательства.

The article deals with role and significance of moral and axiological aspects in modern economic studies. It bases the necessary and directions of entrepreneurship studies in the moral and axiological paradigm.

Keywords: entrepreneurship, economic studies, moral and axiological aspects of economic studies, directions of entrepreneurship studies.

Сучасна економічна теорія, важливою функцією якої є формування методології досліджень реальних проблем господарської практики, характеризується великою кількістю наукових напрямків, плюралізмом думок та постійним пошуком нових наукових орієнтирів. Секуляризація цінностей, характерна для напрямів, що визначають мейнстрим сучасної економічної теорії, значною мірою спричинила методологічну кризу, притаманну ортодоксальним економічним концепціям. Необхідність її подолання спонукає до подальших наукових пошуків можливих шляхів розвитку методології економічних досліджень, чим і обумовлюється актуальність даної теми.

Фундаментальні складові майбутньої парадигми суспільно-економічного розвитку вивчали багато всесвітньовідомих вчених: Д.Белл, Ф.Фукуяма, Е.Тоффлер, М.Кастельс, Дж. Стігліц, російські економісти – І.Р. Пригожин, В.Л.Іноземцев, В.В.Радаєв, українські дослідники – А.А.Чухно, В.М.Геєць, В.Д.Базилевич, В.В.Ільїн та ін. Ними окреслено найважливіші аспекти нової парадигми сучасних економічних досліджень та майбутнього господарського розвитку. В той же час у обрисах майбутньої наукової парадигми залишається не повністю розкритою необхідність і напрями вивчення особливостей

впливу морально-етичних норм на поведінку господарюючих суб'єктів, зокрема суб'єктів підприємництва, і напрямки розвитку суспільства.

Метою статті є обґрунтування необхідності та визначення основних напрямів сучасного дослідження розвитку підприємництва у морально-ціннісній парадигмі.

Предмет – морально етичні цінності у дослідженнях підприємництва.

Ще з моменту висування неокласичних ідей, систематизовано викладених А. Маршаллом у "Принципах економічної науки", західний мейнстрим економічних досліджень почав відходити від морально-поведінкових аспектів у бік аксіологічно нейтральних раціоналістично-господарських розрізів аналізу поведінки суб'єктів економіки: "...ми починаємо з виділення первинних відносин, що стосуються пропозиції, попиту і ціни на окремий товар. Ми виключаємо вплив усіх інших факторів застереженням "при всіх інших рівних умовах", ... тимчасово ігноруємо їхній вплив" [1, с. 53].

В той же час попередники неокласиків – класики економічної науки вважали дуже важливим аналіз морально-поведінкових аспектів господарювання. Так, А.Сміт зазначав, що "Головний християнський закон

© Богуславський О., Ігнатович Н., 2013